

## ARGUMENTARI

### **LA JORNADA CONTINUADA A PRIMÀRIA EN EL CONTEXT DE LA COVID-19**

Decidir sobre el tipus de jornada escolar, més enllà d'un debat sobre el context espai temporal de l'educació, és un debat sobre un element central per impulsar la qualitat i l'equitat del sistema educatiu.

En front a la dicotomia entre horari partit o intensiu, l'horari saludable situa l'alumne en el centre de totes les decisions. El millor horari serà aquell que parteixi de la idea de salut i benestar de l'alumne i de com pot aprendre més i millor.

En tot moment cal posar la mirada en l'interès de l'infant per damunt de qualsevol altra consideració, un dret recollit a la *Convenció Internacional dels Drets de l'Infant de Nacions Unides* (1989) i la *Llei de Drets i Oportunitats d'Infants i Adolescents de Catalunya* (2010).

#### **El paper de l'escola**

A la nostra societat, l'escola ha esdevingut l'eina bàsica per impulsar la igualtat d'oportunitats de la ciutadania, un dels puntals de tot sistema democràtic. A l'escola es donen diferències socioeconòmiques, culturals o ideològiques entre les famílies dels alumnes. L'escola ha de fer front a aquestes diferències amb l'aplicació de pràctiques que impulsin l'equitat. Les polítiques educatives han de centrar-se en garantir la igualtat d'oportunitats real. Pensar en l'èxit de tots els alumnes, siguin de l'origen social que siguin, implica esmerçar grans esforços en aquells que més ho necessiten, tot cercant la qualitat amb equitat i inclusió.

Pel que fa a la jornada escolar, cal preguntar-se com es poden articular uns horaris que garanteixin l'equitat en l'accés a oportunitats educatives? Són múltiples els estudis que evidencien que amb el tancament dels centres educatius a la tarda s'accentuen les desigualtats educatives i que això perjudica, especialment, als alumnes més desfavorits.

#### **Les evidències científiques i neuroeducatives**

Quan es pensa en la jornada escolar, cada vegada més, cal tenir en compte les evidències sobre els ritmes cronobiològics i els cicles d'atenció i fatiga, segons l'edat de l'alumnat, amb l'alternança d'activitat, descans i alimentació. S'ha demostrat que uns horaris més saludables des del punt de vista físic, psíquic i emocional contribueixen a la motivació i disposició per a un òptim aprenentatge de qualsevol infant i adolescent.

Per contra, no existeixen evidències ni en la recerca ni en l'experiència d'altres sistemes educatius en què la jornada compactada millori el rendiment acadèmic, serveixi per millorar l'organització quotidiana dels infants i adolescents, ni el temps que passen en família.

### **L'horari saludable**

És el que permet a l'alumne garantir-li una bona alimentació, un bon descans i crea les condicions adequades per al seu propi aprenentatge i desenvolupament. L'horari saludable ha de desplaçar la dicotomia entre la jornada partida o la jornada continuada.

La franja de descans per dinar dins l'horari saludable se situa entre les 12h i les 14h del migdia. És de gran importància que es respecti aquesta franja horària si posem el focus d'atenció en la salut dels alumnes, tant física com emocional i en garantir les millors condicions per al rendiment acadèmic.

### **L'horari escolar en sentit ampli: horari dels mestres, horari dels alumnes i l'horari del centre**

En el debat sobre horaris cal diferenciar l'horari escolar de l'horari dels docents. És important destacar que hi ha d'altres professionals a l'educació i que hi ha altres activitats al centre, que amb caràcter complementari, es poden incloure en la jornada escolar dels alumnes. El model passa per impulsar la participació d'aquest personal (PAE) i per replantejar el Projecte educatiu del centre, accentuant l'oferta complementària i extraescolar de qualitat

### **Consens sobre l'horari saludable**

El Consell Escolar de Catalunya, òrgan de debat i reflexió de tota la comunitat educativa del país, va recollir els objectius sobre els horaris escolars en el document "*El temps a l'Educació*". A això s'afegeix el *Pacte de la Reforma Horària*, una iniciativa que impulsa canvis horaris per una millor gestió del temps, amb l'objectiu de millorar en salut i la qualitat de vida.

Actualment l'activitat lectiva dels alumnes d'educació primària es concep en format de jornada partida, amb descans entre les 12 i les 14 hores. Això respecta els aspectes bàsics d'aquests estudis i/o propostes, tot i que representa una franja de descans massa àmplia. La jornada compactada o continuada que no preveu el descans per a dinar dins aquesta franja saludable, entre les 12 i les 14h, suposa un retrocés en termes de salut i benestar tant físic com de desgast psicològic, aspectes cabdals en educació.

### **Tendència a Europa**

Seguint l'exemple dels països amb sistemes educatius avançats, cal reorientar el temps escolar i educatiu dotant de més flexibilitat horària a la jornada escolar i, alhora, garantir que tots els alumnes puguin gaudir d'activitats formatives fins a primera hora de la tarda. Entre aquests països s'inclouen Alemanya o Suïssa, que estan promovent escoles amb horaris més extensos. I països amb jornada matinal, no continua, com ara Finlàndia o Dinamarca estan desenvolupant projectes d'ampliació de la jornada escolar. França, que havia optat per reduir el nombre de dies lectius, s'està plantejant de tornar a estendre la setmana lectiva. Tots aquests països estan reformant el temps escolar des d'una perspectiva àmplia, basada en les evidències científiques. Des de Catalunya no ens podem plantejar una tendència a la inversa.

### **Què pot representar en el context de la Covid-19 si s'aplica la jornada continuada?**

Un increment de les desigualtats educatives després d'un llarg període de tancament dels centres educatius.

Un camí de difícil retorn. Un cop l'escola pren aquesta mesura, pot ser molt difícil tornar a la situació anterior.

És una demanda no motivada en raons pedagògiques o de la salut dels infants i joves.

Aquesta mesura pot perjudicar la conciliació laboral i familiar. I pot deixar milers de nens i nenes sense una atenció educativa de qualitat i, fins i tot, sense atenció durant les primeres hores de la tarda.

La compactació de les hores lectives perjudica l'atenció, el descans i la motivació dels alumnes. Un horari lectiu dens i atapeït de poques hores va en detriment del bon desenvolupament dels alumnes.

En els darrers pressupostos hi ha hagut un augment de les partides per les beques menjador. Això facilita que més alumnes puguin dinar a l'escola dins de l'horari saludable.

### **Què diu la normativa?**

La llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació (LEC)

*Article 54 . Calendari escolar i jornada escolar*

5. En el segon cicle d'educació infantil i en els ensenyaments obligatoris, l'horari escolar comprèn normalment horari de matí i tarda.

El Decret 119/2015, de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària.

*Article 9. Distribució horària*

1. La gestió del temps escolar i lectiu per part del centre s'ha de fonamentar en el Projecte Educatiu de Centre o en el Projecte Educatiu de ZER i, anualment s'ha de concretar en la Programació General. Les decisions en relació amb l'organització i la distribució del temps escolar han de ser coherents amb l'acció educativa i han d'estar orientades a l'èxit escolar de tots els alumnes.

2. En l'annex 4 s'estableixen els horaris lectius mínims i globals de l'etapa per a cadascuna de les àrees del currículum, computant 35 setmanes lectives per curs a raó de 25 hores setmanals. Correspon als centres determinar l'horari per a les diferents àrees curriculars establertes, sens perjudici del caràcter global i integrador de l'etapa i garantir els mínims establerts.

L'Ordre EDU/119/2020, de 8 de juliol, per la qual s'estableix el calendari escolar del curs 2020-2021 per als centres educatius no universitaris de Catalunya

*Article 4. Horari a l'educació infantil i primària*

4.2 L'horari escolar a l'educació infantil i primària s'ha de desenvolupar entre les 8.30h i les 18 hores. L'horari lectiu de l'alumnat comprèn 5 hores lectives diàries, distribuïdes en dos períodes separats pel descans del migdia i no pot acabar abans de les 16 hores. En cas que no hi hagi el

consens necessari en el si del Consell Escolar del centre, l'horari marc a infantil i primària serà de 9h a 12.30 hores i de 15h a 16.30 hores.

4.3 El centre educatiu respectarà un marge suficient de descans al migdia per als alumnes, que garanteixi el bon funcionament del servei de menjador escolar, els desplaçaments de l'alumnat que faci els àpats a casa i la coordinació del professorat. L'estona dedicada a l'espai menjador dels alumnes no s'estendrà més tard de les 14 hores.

4.4 Els centres públics d'altres titularitats s'han d'ajustar al que estableixen als convenis signats entre el Departament d'Educació i els titulars.

### **Comissió Sectorial d'Educació**

Esquerra Republicana

Països Catalans, 6 d'octubre de 2020